

3 липня 2014 року
№18

INSIDE UKRAINE

1. Державні рішення.....	3
1.1. Перемир'я не досягло своєї мети	3
1.2. Конституційна реформа «під сімома замками»	4
2. Економічна ситуація	6
2.1. Економічний прогноз стає все більш песимістичним	6
2.2. Росія створює бар'єри для української продукції	7
2.3. Газові питання потрібно вирішити влітку	7
3. Політична конкуренція	9
3.1. Дилема Петра Порошенка.....	9
3.2. Отримання абсолютної влади в Києві ударить по Кличку	10
3.3. Юлія Тимошенко витримує інформаційну паузу	10
3.4. Потреба у нових обличчях в політиці нікуди не зникла	11

Міжнародний Центр Перспективних Досліджень (МЦПД) відновлює видання аналітичного вісника «Inside Ukraine», випуск якого було призупинено у вересні 2010 року.

Метою публікації є надання об'єктивної інформації про поточні політичні події в Україні та поглибленого аналізу головних тенденцій внутрішньополітичного життя в державі. Подібний аналіз допоможе розставити пріоритети у справі проведення реформ у різних сферах державної політики та оцінити якість державних рішень з точки зору їх впливу та послідовності. Окрему увагу приділяється оцінці політичної конкуренції в Україні та здатності ключових політичних гравців реагувати на виклики часу.

©2014 Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)

У разі цитування обов'язкове посилання на МЦПД

Над випуском працювали:

Віра Нанівська, Ярослав Ковальчук, Олена Захарова, Володимир Притула, Василь Філіпчук, Василь Поворозник, Світлана Мізіна, Анатолій Октисюк, Олексій Оболенський, Світлана Судак

Цей матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду "Відродження". Думки та погляди, висловлені у матеріалах видання, можуть не співпадати з позицією Міжнародного фонду "Відродження"

1. Державні рішення

Для Петра Порошенка відновлення АТО несе як можливість здійснити блиц-криг, так і перспективу застрягнути в тривалому конфлікті. Перемир'я потрібно було використати для проведення переговорів і посилення боєздатності української армії. Оскільки переговори були безуспішними, хочеться вірити, що цей час використали для зміни підходів до керівництва АТО, покращення забезпечення військових і підготовки спецоперацій. Відновлення АТО має базуватися на якісно новому рівні, інакше відсутність результатів продемонструє, що поведінка Президента є блефом.

Довіру до уряду підриває відсутність системних реформ і неможливість влади здійснювати ефективну комунікацію щодо того, якими вони бачать зміни в державі. Одним з прикладів є підготовка конституційної реформи, яка відбувається вкрай не публічно. Відсутність обговорення поправок до Конституції та відтягування часу з публікацією варіанту, запропонованого Президентом, делегітимізують весь процес і стають приводом для критики влади.

1.1. Перемир'я не досягло своєї мети

Тижневе перемир'я, проголошене Петром Порошенком 20 червня, посилило українські позиції в геополітичному плані та показало світові українську владу в образі миротворця, який прагне уникнути кровопролиття. Однак, на цьому позитив від перемир'я вичерпується.

Очікувалося, що цей тиждень буде використано для посилення боєздатності сил АТО та налагодження прямого переговорного каналу між Україною та Росією. Як бачимо, жодної з цих цілей не було досягнуто.

Склад переговорників демонструє, що ні Росія, ні Україна не сприймали ці переговори як ефективний спосіб вирішити конфлікт. Росія намагалася легітимізувати статус сепаратистів як окремої сторони переговорів, що їй частково вдалося. Україна демонструвала світу зусилля щодо стабілізації ситуації на Донбасі мирним шляхом, але для налагодження стосунків з Росією потрібен конкретніший переговорний пакет і прямий канал зв'язку, якому довіряла б Москва.

Продовження Порошенком перемир'я ще на три дні викликало жорстку критику суспільства, оскільки трактувалося як ознака слабкості українського Президента, який не зважився на рішучі дії після закінчення терміну ультиматуму. Тим більше, що терористи не зробили жодних кроків щодо деескалації конфлікту, які могли б бути достатньою підставою для продовження перемир'я. Навпаки – вони використали весь час перемир'я для зміцнення своїх позицій і нападів на українські сили АТО.

Одним з найлогічніших пояснень поведінки Петра Порошенка було очікування конкретних сигналів від західних країн щодо спільної протидії агресії Кремля. Частково вони були отримані увечері 30 червня, коли речник Держдепу заявив, що США підтримує будь-які дії Києва щодо стабілізації ситуації на Сході.

Такої беззаперечної підтримки з боку європейських лідерів Україні отримати не вдалося. Для Франції та Німеччини продовження переговорів залишається найбільш прийнятним варіантом, при цьому імена переговорників чи умови припинення вогню з боку терористів не мають великого значення. Лідери цих країн побоюються, що введення третього етапу санкцій проти Росії штовхне Кремль до ще більш агресивних дій, а тому віддають перевагу замиренню агресора.

30 червня Петро Порошенко заявив про відновлення активної фази АТО. Цього тижня її результати покажуть, чи ефективно було використано перемир'я для підготовки операцій проти терористів і підвищення боєздатності українських силовиків. Водночас силовий сценарій потрібно

Єдиним результатом перемир'я стало посилення геополітичних позицій України

Продовження перемир'я ще на три дні трактувалося як слабкість Президента

поєднувати з активною роботою з місцевим населенням, яке все більше прагне припинення терору з боку сепаратистів і повернення життя в нормальне русло.

Окрему увагу слід приділяти інформаційній кампанії щодо створення образу українського військового, який захищає мирне населення від терористів, а територію своєї країни – від посягань агресора. Важливим є налагодження контактів між місцевими жителями й українськими військовими та початок національного діалогу у широкому сенсі цього слова, тобто не лише з представниками дискредитованих місцевих еліт, але й з пересічними громадянами.

Ще одним важливим аргументом для врегулювання кризи на Донбасі є проведення реформ у державному управлінні, у сфері децентралізації, правоохоронних органах і судах. Лише успішна Україна, яка систематично позбувається тягаря радянської командно-адміністративної системи управління, доведе жителям Донбасу, що нова влада прагне якісних змін у державі, а не хоче очолити фінансові потоки на зміну представникам режиму Віктора Януковича. Системні реформи також продемонструють, що справжніми мотивами Росії є послаблення України та створення перешкод на її шляху до західних інтеграційних утворень, а аж ніяк не захист місцевого населення.

1.2. Конституційна реформа «під сімома замками»

Підготовка змін до Конституції продовжується в «закритому» режимі. Спочатку у Верховній Раді депутати створили спеціальну парламентську комісію, яка протягом трьох місяців практично не проводила засідань, а потім видала на-гора повний текст поправок до Конституції. Ці зміни не пройшли обговорення в суспільстві, а за свідченнями деяких депутатів – навіть повноцінного обговорення у самій комісії.

Президент не міг проігнорувати підготовку нової редакції Конституції. Однак, замість того, щоб зробити процес максимально публічним і налагодити ефективний, а головне – легітимний механізм розробки поправок до Конституції, Президент повторив помилки депутатів. Громадськість дізналася про президентське бачення Основного закону з інформації, опублікованої депутатами у соціальних мережах. Тривалий час неможливо було отримати повний текст відповідного законопроекту.

Підготовка нової редакції Конституції є надважливим завданням української влади, покликаним перезавантажити весь державний механізм після революційних подій. Розробка її тексту має бути суспільно легітимною з самого початку, з врахуванням позицій зацікавлених сторін і широкою публічною дискусією. Робота над Конституцією потребує значного періоду часу, а тому голосування за відповідні зміни, швидше за все, стане завданням нового парламенту.

Крім кулуарного характеру підготовки президентського варіанту Конституції, критику викликають і самі запропоновані зміни. Фактично, Президент пропонує косметичний ремонт нинішньої Конституції, тоді як такі важливі розділи як «Прокуратура», «Судова влада» та «Конституційний Суд» залишилися практично без змін. Саме ці сфери державного життя піддавалися найбільшим маніпуляціям з боку попередньої влади.

Найбільшої уваги автори конституційних змін «а ля Петро Порошенко» приділили розподілу повноважень між Президентом і Парламентом, а також функціонуванню органів місцевого самоврядування.

Цей текст передбачає скасування імперативного мандату та можливість формування коаліції з числа окремих депутатів. Це влаштовує і Президента, і Верховну Раду. Президент отримує можливість формувати ситуативну більшість під конкретні рішення і, таким чином, менше залежить від основних політичних партій. З окремими нардепами завжди легше домовитися, ніж з лідерами фракцій. Зі свого боку, депутати отримують

Важливою є інформаційна кампанія щодо підтримки дій військових

Конституційна реформа здійснюється в «закритому» режимі

Президент пропонує косметичний ремонт нинішньої Конституції

більший простір для маневру та збільшують можливості для досягнення індивідуальних політичних домовленостей.

Президентський варіант Конституції містить також низку маніпулятивних формулювань. Наприклад, у нинішньому Основному законі Президент «вносить за пропозицією коаліції подання на призначення Прем'єр-міністра», а у пропонуваніх змінах подання вноситься «з урахуванням пропозиції коаліції». Тобто теоретично, кандидатури, запропоновані Президентом і Парламентом, можуть бути різними.

Ще один приклад маніпуляції – у попередньому варіанті Президент призначає і звільняє Генпрокурора за згодою Верховної Ради, тоді як у запропонованих змінах згода Верховної Ради при звільненні Генпрокурора не потрібна, тільки при призначенні. Аналогічний принцип застосовується і при призначенні та звільненні Голови СБУ.

Президент не проти втратити прямий вплив на призначення міністра оборони та міністра закордонних справ, але прагне закріпити за собою призначення Голови Антимонопольного комітету, Генпрокурора, представників Президента у регіонах, Голови НБУ, Голови СБУ, Голови Служби зовнішньої розвідки, Голови Державного бюро розслідувань, голів національних комісій, що здійснюють державне регулювання.

Одним з найбільш радикальних змін у Конституції від Порошенка є ліквідація місцевих державних адміністрацій. Натомість у регіонах діятимуть представники Президента, які здійснюють нагляд за виконанням Конституції, дотриманням прав і свобод громадян, а також координують діяльність територіальних органів центральних органів виконавчої влади.

Органи місцевого самоврядування отримають ширші повноваження, для реалізації яких матимуть більше фінансових ресурсів. У розпорядження місцевого самоврядування переходять місцеві збори та частина загальнонаціональних податків. Тим самим зменшується залежність місцевих рад від фінансування з державного бюджету.

Відповідно до запропонованих змін, розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів різних рівнів здійснюється за принципом субсидіарності. Важливо розуміти, що цей принцип в українському законодавстві ніде не зустрічається. Проте, він є одним з основоположних принципів ЄС, де означає постійне оцінювання обґрунтованості дій ЄС з погляду наявних можливостей на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Президент також пропонує запровадити нові принципи адміністративно-територіального поділу України на регіони, райони та громади. При цьому Автономна Республіка Крим отримує схожий статус, як і області. Раніше наявність автономної республіки у складі унітарної держави, яка була закріплена в Конституції, сприймалося як юридична колізія.

Президентський варіант містить низку маніпулятивних формулювань

Ліквідація державних адміністрацій – одна з найбільш радикальних змін

Усунення юридичних колізій в питанні поділу на регіони

2. Економічна ситуація

Зростання темпів інфляції не в останню чергу спричинене суттєвим підвищенням тарифів на комунальні послуги.

Продовження торгівельної війни з боку Росії, а також зростаючі потреби у фінансуванні армії негативно вплинуть на економіку та вимагатимуть перегляду бюджету вже восени.

Тим часом газове питання залишається невирішеним. Проблемою є відсутність консолідованої позиції з боку членів ЄС, частина яких підтримує дії Росії, зокрема щодо побудови «Південного потоку».

2.1. Економічний прогноз стає все більш песимістичним

У травні 2014 року інфляція в Україні прискорилося до 3,8% (з урахуванням тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та Севастополя). При цьому з початку 2014 року споживчі ціни у країні зросли на 10,5% (порівняно з груднем 2013 року). Вагомим чинником, що вплинув на загальний показник інфляції у травні, було суттєве підвищення цін на природний газ (на 62,8%). Це призвело до зростання цін (тарифів) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива у цілому майже на 13%. В річному перерахунку темпи споживчої інфляції у травні сягнули 8,8% р/р, що є найвищим рівнем з вересня 2011 року.

Очікується, що до кінця року темп інфляції й надалі прогресуватиме, зокрема за рахунок зростання податків (акцизу на тютюн та алкоголь з 1 липня) та вартості комунальних платежів. Суттєве підвищення цін на комунальні послуги є однією з умов кредитного траншу МВФ.

У цілому тарифи по Україні зростуть нерівномірно. Наприклад, у Києві з 1 липня тариф на холодну воду зріс у 2,3 рази (до 7,46 грн./куб. м), а на гаряче водопостачання – на 58-69% (23,5-25,1 грн./куб. м.).

Також тарифи на воду підняли у Львові, Дніпропетровську та Запоріжжі. Зокрема, у Львові тариф на гарячу воду для населення зріс на 45,2-55,9% (до 25,04-26,88 грн./куб. м) і на холодну - на 38,61% (до 7,98 грн./куб. м). У Дніпропетровську тариф на водопостачання для населення зросте на 55% - до 8,36 грн.

Це вже не перше підвищення тарифів на комунальні послуги за останні півроку. 1 травня вже підвищувались тарифи на газ, а з 1 червня – на електроенергію.

Ціни на газ для населення в середньому зросли на 56%. Подорожчання газу, в свою чергу, потягнуло за собою підвищення цін на опалення для населення – в середньому на 40%. В деяких регіонах ця цифра вище: у Донецьку подорожчання тепла склало майже 100%, у Києві - 75%.

Електрика подорожчала, в свою чергу, на 10-40% в залежності від обсягів споживання електроенергії.

Зростання ціни на комунальні послуги негативно відобразиться на обсягах внутрішнього споживання, падіння якого буде одним з основних чинників падіння ВВП по результатам цього року. Очікується, що у 2014 році вперше з кризового 2009 року скорочення приватного споживання складе 10% р/р через скорочення реальних доходів населення.

Нагадаємо, що за прогнозом МЦПД річний темп споживчої інфляції в Україні складе 15,4%, а темп падіння ВВП – 6,5%. Проте ці цифри можуть бути переглянуті в бік погіршення, у зв'язку з військовим протистоянням на Сході, що є основним дестабілізуючим фактором для української економіки, а також у зв'язку з відсутністю реальних системних реформ. По Донецькій та Луганській областях суттєво впали надходження до державного бюджету, а низка підприємств були змушені припинити господарську діяльність на час проведення АТО. У той же час навантаження на видаткову частину бюджету

Споживчі ціни від початку року зросли на 10,5%

Ціни на газ для населення в середньому зросли на 56%

Прогнози падіння ВВП погіршуються

не тільки не зменшується, а й зростає – держава продовжує здійснювати соціальні видатки, а також з'явилася нова стаття витрат – фінансування військової операції. Втім, в інших регіонах ситуація також не є оптимістичною – загальні умови для ведення бізнесу продовжують залишатись несприятливими, що відбивається також на наповненні бюджету. Відтак існує висока ймовірність перегляду бюджету з його подальшим секвестром у другому півріччі 2014 року.

Існує висока ймовірність секвестру бюджету

2.2. Росія створює бар'єри для української продукції

Росія віднесла Україну до числа ризикових постачальників продуктів. Основна аргументація Росспоживнагляду - погіршення якості продукції, а саме молочної й овочевих консервів.

За результатами січня-квітня 2014 року Україна експортувала до Російської Федерації молока та молочних продуктів (а також яєць) на загальну суму 76,2 млн. дол., що в загальній структурі експорту до Росії склало 2%, а продуктів переробки овочів - на 52,6 млн. дол. (1,4% відповідно).

При цьому у порівнянні з відповідним періодом минулого року обсяг експорту молока, молочних продуктів та яєць впав на 17,5%, а продуктів переробки овочів - на 17,8%. У випадку посилення захисних заходів з боку російської сторони це падіння буде посилюватися.

Російський союз виробників молока (Союзмолоко) подав в Євразійську економічну комісію (ЄЕК) Митного союзу заяву про проведення розслідування щодо імпорту вершкового масла, сухого молока, сиру і сирних продуктів, а також сухої молочної сироватки з Європи та України. Якщо ЄЕК підтвердить факт недобросовісної конкуренції з боку імпортерів, це може стати приводом для введення захисних заходів і 30%-го мита.

Українська продукція може стати об'єктом 30-% мита

23 червня Россільгоспнагляд заявив, що не виключає можливості введення тимчасових обмежень на імпорт української продукції рослинництва. Основна аргументація – поширення в Україні шкідника кукурудзи.

Після окупації Криму і початку військового конфлікту на Сході Росія фактично розпочала торгівельну війну з Україною шляхом введення чисельних обмежень на поставки української продукції в Росію. Зокрема, з 16 червня введено тимчасові обмеження на ввезення продовольчої картоплі з України в Російську Федерацію. У березні Россільгоспнагляд заявив претензії щодо якості низки українських виробників молочної та м'ясної продукції та попередив про можливість застосування обмежень на експорт їх продуктів.

2.3. Газові питання потрібно вирішити влітку

«Газпром» використовує газ як інструмент політичного впливу і шантажу по відношенню до України. Тому вкрай важливим наразі є об'єднання зусиль України та країн ЄС для прозорого вирішення питання ціни російського газу. Це треба зробити зараз, бо взимку можливості «Газпрому» для тиску на покупців газу значно зростуть.

Рада ЄС наполегливо закликає обидві сторони якнайшвидше досягти угоди та підтримує Комісію в її зусиллях зі сприяння пошуку компромісного рішення.

Україна активно співпрацює з німецькою групою RWE і французькою Gaz de France Suez для забезпечення альтернативних джерел надходження газу. Сьогодні здійснюються поставки газу на польському та угорському напрямках. Активно ведуться переговори зі Словаччиною. Це ключовий маршрут, який здатен забезпечити практично всі потреби України в імпорті газу.

Словацький оператор Eustream повідомив про успішне завершення процедури Open Season з прийому заявок на поставки газу в Україну

Важливим є об'єднання зусиль України та ЄС у газових переговорах з Росією

територією Словаччини. Інтерес виявили близько двох десятків європейських постачальників, серед яких – найбільші газові трейдери Євросоюзу.

Результати Open Season підтверджують, що поставки газу з ЄС в Україну – це комерційно привабливий і юридично бездоганний бізнес. Потужний український ринок – дуже цікавий європейцям.

Водночас НАК «Нафтогаз» продовжує виконувати свої контрактні зобов'язання, незважаючи на рішення російського газового монополіста від 16 червня 2014 року щодо переведення України на режим передоплати та призупинення поставок газу для українських споживачів. Належне виконання «Укртрансгазом» своїх транзитних зобов'язань підтвердило і Міністерство енергетики РФ.

Україна неодноразово пропонувала російським партнерам змінити транзитний договір, щоб зробити поставки газу до Європи прозорими і уникнути непорозумінь у вигляді хибних звинувачень щодо несанкціонованого відбору газу. Поки що російська сторона відмовляється щось змінювати. Можливо, вирішення цього питання, як і питання транзитних тарифів буде перенесено до Стокгольмського арбітражу.

Україні вкрай важливо продовження реформ в енергетичному секторі України, початок яких вже закладено. Сьогодні європейські компанії проявляють зацікавленість у співробітництві щодо спільного управління українською газотранспортною системою. Обговорюються як юридичні, так і економічні питання, необхідні зміни до законодавства.

Залучення європейських та американських компаній до управління українською ГТС дозволить значно підвищити її надійність в очах Євросоюзу та зробить непотрібним для ЄС продовження будівництва «Південного потоку».

Занепокоєння викликає те, що деякі європейські країни продовжують підтримувати дії «Газпрому» щодо будівництва «Південного потоку». Минулого тижня Росія й Австрія підписали угоду про будівництво ділянки цього газопроводу, а цього тижня Угорщина заявила про свою підтримку цього проекту.

Угода між Росією та Австрією передбачає будівництво ділянки газопроводу «Південний потік» з пропускною спроможністю 30-32 млрд. куб. м на рік від кордону з Угорщиною до кінцевого пункту в Баумгартені (Австрія). Сторони планують отримати всі необхідні дозволи для будівництва до кінця 2015 року та ввести в експлуатацію австрійську ділянку газопроводу до кінця 2016 року.

Питання ціни на газ та транзиту можуть розглядати в Стокгольмі

Австрія та Угорщина підтримують Росію у побудові «Південного потоку»

3. Політична конкуренція

Петро Порошенко знаходиться на роздоріжжі. З одного боку, йому необхідно якомога швидше оголосити дострокові парламентські вибори, оскільки цього вимагає і суспільство, і необхідність отримати власну політичну силу в парламенті. З іншого боку, вибори не можливі без стабілізації ситуації на Сході, а основні політичні сили в Парламенті наполягають навіть на запровадженні військового стану. Крім того, розпуск Парламенту не дозволить вчасно проголосувати за бюджет, а також відкладе прийняття рішень, які необхідні Президенту.

Тим часом Юлія Тимошенко вирішила поки що не критикувати Президента, почекавши доки його рейтинг знизиться. Вона тимчасово зникла з інформаційного простору, зосередившись на пошуку потенційних союзників для повернення у владу.

Водночас критика влади з боку громадянського суспільства наростає. Активістам потрібно шукати шляхи легітимізації своєї діяльності, що можливо через участь у позачергових виборах.

Шанси УДАРу на цих виборах залежатимуть від того, як команда Віталія Кличка проявить себе в Києві. Поки що концентрація абсолютної влади в місті в руках політика серйозно впливає на його перспективи на загальнонаціональному рівні.

3.1. Дилема Петра Порошенка

Президент України перебуває в складній політичній ситуації. Найперше питання, яке стоїть на порядку денному – це вирішення кризи на Сході. АТО було недостатньо ефективним, а мирний план врегулювання був проігнорований терористами ще на стадії його оголошення. Більше того, переговорні канали із застосуванням Медведчука-Кучми-Шуфрича теж не спрацювали.

Частина політичного істеблішменту як варіант вирішення проблеми вимагає запровадження військового стану на Сході. За цих умов дострокові парламентські вибори можуть бути проведені не раніше весни 2015 року. Відтермінування Президентом виборів викличе хвилю народного обурення та серйозно послабить його позиції. На даний момент він не має власної політичної сили в парламенті, а тому не може ефективно просувати свої рішення. Окремим питанням порядку денного є ухвалення державного бюджету, від якого залежатиме виконання вимог міжнародних донорів і економічна ситуація в країні загалом. Для ухвалення державного бюджету потрібен дієздатний парламент і можливість ухвалювати потрібні рішення.

Крім того, в суспільстві наростає соціальне незадоволення, яке спричинене ростом цін на комунальні послуги, інфляцією, зниженням купівельної спроможності та зuboжінням. На фоні падіння ВВП, зобов'язань перед МВФ та іншими фінансовими структурами, уряд буде урізати всі можливі статті витрат, в тому числі соціальні.

Окремою латентною проблемою, яка не вирішується урядом, є неконтрольовані міграційні процеси та біженці. У східних регіонах без води, опалення та належного комунального забезпечення залишаються сотні тисяч людей. Це також може спричинити соціальний вибух і гуманітарну катастрофу.

Іншою важливою проблемою для Президента є відсутність реформ. За чотири місяці урядом не було закладено навіть основи для їх реалізації. Практично всі позитивні зміни в Україні відбуваються через тиск міжнародних організацій під загрозою втрати фінансової підтримки. Виходить, що реформи потрібні не уряду чи Президенту, а іноземним структурам, які є найбільш дієвими лобістами запровадження цих змін.

Весь комплекс піднятих питань потребує нагального вирішення і

Найперше питання для Президента – вирішення кризи на Сході

Соціальне незадоволення діями влади лише наростатиме

координації дій зі сторони Президента. «Політика зволікання» тільки збільшить градус напруги в українському суспільстві.

3.2. Отримання абсолютної влади в Києві «ударить» по Кличку

Отримавши крісло київського мера та абсолютну більшість у київській міській раді, Віталій Кличко залишається лідером загальнонаціональної політичної сили. Однак, для того, щоб збільшити свою присутність у парламенті на наступних виборах, йому потрібно отримати максимум результатів щодо проведення реформ у Києві і при цьому допустити мінімум помилок. Серйозні прорахунки на посаді мера не лише достроково закінчать політичну кар'єру самого Віталія Кличка, але й поставлять хрест на перспективах УДАРу як всеукраїнської партії.

Серйозною помилкою Віталія Кличка можна вважати консолідацію посад мера та голови КМДА. Хоча ця схема діяла за часів Олександра Омельченка та Леоніда Черновецького, поєднання функцій державного чиновника та голови місцевого самоврядування призводить до узурпації влади на місцевому рівні та відсутності контролю за зловживаннями місцевої влади. Звичайно, таким чином Віталій Кличко зможе оперативніше вирішувати муніципальні проблеми, але і відповідальність перед виборцями нестиме одноосібно.

Поки що особливих розбіжностей між Віталієм Кличком і Петром Порошенком немає. Призначення лідера УДАРу головою КМДА попри задекларований курс на децентралізацію та розділення державних і самоврядних посад доводить, що Петро Порошенко виконує політичні домовленості зі своїм союзником. Однак, при потребі Президент зможе дистанціюватися від провальних рішень Віталія Кличка.

Про те, що шляхи Кличка та Порошенка можуть рано чи пізно розійтися, свідчать і ідеї щодо розподілу фракції Віталія Кличка у Київській раді на дві: власне УДАРу та «Солідарності». Фактично, вже зараз половину фракції напряму пов'язують з Петром Порошенком, а половину – з Кличком. Відсутність монолітності може серйозно впливати на ефективність дій команди Кличка у Києві.

Очікування від Віталія Кличка наразі дуже високі. Політику потрібно вирішувати проблеми у сфері ЖКГ, боротися з незаконною торгівлею, протидіяти незаконній забудові та наповнювати міський бюджет. Оскільки старі корупційні схеми та непрозорі правила гри продовжують існувати, Віталію Кличку варто контролювати свою команду на предмет можливих корупційних зловживань. Цей виклик є одним з головних, що може завдати суттєвого удару по іміджу політика.

3.3. Юлія Тимошенко витримує інформаційну паузу

Після президентських виборів Юлія Тимошенко вирішила тимчасово зникнути з інформаційного простору. Подібна зміна стратегії стає ще більш помітною, враховуючи той факт, що під час виборів одним з основних акцентів її кампанії була присутність на телеканалах. Очевидно, вона обрала модель поведінки, яку їй радили ще після звільнення з в'язниці, коли відговорювали від участі у виборах. Тимчасова відмова від активної публічної діяльності дозволить зменшити її антирейтинг і дасть можливість її опонентам накопичити більше негативу.

За офіційною версією лідерка ВО «Батьківщина» продовжує працювати над реорганізацією своєї партії. Регіональні організації ведуть роботу з місцевими осередками, здійснюють зв'язку членів партії, перевіряють депутатський корпус місцевих рад. Паралельно триває робота щодо підготовки партійних активістів до агітаційної роботи у виборчій кампанії.

Тим часом, Юлія Тимошенко використовує передвиборче затишшя з

Прорахунки на посаді київського мера достроково закінчать політичну кар'єру Кличка

Шляхи Порошенка та Кличка можуть рано чи пізно розійтися

Тимчасова відмова від активної публічної діяльності зменшить анти рейтинг Тимошенко

метою пошуку потенційних політичних союзників. Налагодження співпраці з ними дасть змогу прогнозувати майбутню конфігурацію політичних сил і виробити власну стратегію та тактику політичної боротьби.

Всі політичні гравці чекають, поки за Петром Порошенком набиратиметься достатня кількість прорахунків і помилок, які послугують ґрунтом для нищівної критики. Дана політсила підтримує ідею запровадження військового стану в Луганській та Донецькій областях, який відкладе проведення дострокових парламентських виборів. Натомість, військовий стан не вигідний для Петра Порошенка, оскільки його рейтинг зменшуватиметься, а з ним – і потенційний розмір його політичної сили в наступному парламенті.

Час повернення Юлії Тимошенко на політичну авансцену напряму залежить від ефективності рішень Президента та настроїв в суспільстві.

3.4. Потреба у нових обличчях в політиці нікуди не зникла

Громадські активісти продовжують виявляти дива самоорганізації. Вони об'єднуються в ініціативні групи, які займаються широким спектром питань: постачанням амуніції українським військовим в зону АТО, вирішенням проблем біженців із зони конфлікту, розробкою законопроектів і концепцій необхідних реформ. Однак, громадянське суспільство не може брати на себе виконання всіх державних функцій. Його сфера діяльності – тиск на чиновників з метою досягти ефективного державного управління. Його мета – навчити державу виконувати державні функції.

Відсутність реформ і бездіяльність уряду стають причиною для все більшого невдоволення громадськості. Представники Майдану починають активніше тиснути на владу з вимогою рішучіших дій як у питанні тероризму на Сході, так і в питанні проведення реформ.

Для забезпечення впливу на політичний процес у державі революційній силі громадянського суспільства необхідно себе легітимізувати. Громадські активісти можуть фізично оновити склад політичних еліт в Україні та принести нову якість у політичний процес, зробивши його більш прозорим і відповідальним перед виборцями. Однак, для цього їм потрібно об'єднуватися у політичні сили та готуватися до участі у парламентських виборах. Зниження відсоткового бар'єру також сприятиме приходу нових облич в українську політику.

Нові політичні сили не можуть функціонувати за старими правилами. Принцип новизни полягає не у даті створення партії, а у новій якості їхньої діяльності. Майбутнє за партіями, побудованими за принципом горизонтальних зв'язків, які прийдуть на зміну партіям одного лідера. Крім того, підтримкою населення користуватимуться політичні сили, які запропонують свою програму реформ, яка дозволить подолати корупцію та позбутися пережитків радянської епохи в державному управлінні.

Також важливо, щоб фінансування партій відбувалося знизу, а не ставало інвестиційними проектами олігархів. Лише тоді українське суспільство отримає політичні еліти, підзвітні виборцям і націлені на модернізацію держави, а не на наповнення власних кишень.

***«Батьківщина»
шукає
політичних
союзників***

***Представники
Майдану все
активніше
тиснуть на
владу***

***Нові партії не
можуть
функціонувати
за старими
правилами***